

Recenzja Pracy Doktorskiej pani mgr Pauliny Majdy w związku z przewodem doktorskim wszczętym na Wydziale Operatorskim i Realizacji Telewizyjnej Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi.

Dane personalne.

Paulina Majda urodziła się 24 września 1979 roku w Łodzi.

Edukację artystyczną rozpoczęła w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia im. Henryka Wieniawskiego.

Edukację muzyczną kontynuowała w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia, którą ukończyła w roku 1994. W latach 1994-1998 była uczennicą Liceum Ogólnokształcącego nr XXXVI w Łodzi.

Maturę uzyskała w roku 1998.

W latach 1999-2000 kształciła się w Studium Teatralno – Filmowym.

W roku 2000 rozpoczęła studia w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi, na Wydziale Operatorskim i Realizacji Telewizyjnej, kierunku Animacji i Efektów Specjalnych. Pracę dyplomową obroniła w roku 2005, realizując film dyplomowy "Deja Vu"

pod opieką prof. Piotra Dumay i pracę teoretyczną pt. „Filmowe Haute Couture” pod opieką prof. Janusza Sosnowskiego.

Edukację zawodową w zakresie full dome i animacji 3D uzupełniała kilkumiesięcznymi kursami w Danii i Holandii.

Realizacje artystyczne i zatrudnienie.

Po dyplomie zrealizowała kolejno własne, autorskie filmy:

„Drug free world” w roku 2009,

„Dwa Kroki za...” w roku 2010,

„ Na Skrzydłach Marzeń” w roku 2013,

„Ciało” w roku 2014,

„Halo Ziemia” w roku 2017.

Równocześnie, w tych latach, współpracowała przy produkcji wielu filmów wykonując animację, scenografię, opracowanie plastyczne, kostiumy, fotosy itd., między innymi współpracowała ze Studiem Munka, ze studium filmowym Se-Ma-For przy realizacji filmów, w tym nagrodzonego Oscarem „Piotrusia i Wilka”. itd...

Projektowała kostiumy do baletu „Giselle” w reżyserii Roberta Strajnera (Teatr Wielki).

Wykonała animowaną wizualizację do spektaklu "Pajęcza sieć" w reżyserii Aleksandra Konicznego (Teatr Studio w Łodzi).

Podejmowała się realizacji projektów komercyjnych, reklam, czołówek.

Była stypendystką:

- Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w roku 2002,

- programu „Młoda Polska” Narodowego Centrum Kultury MKiDN w roku 2009,

- Rektora PWSFTviT im. Leona Schillera w roku 2015.

Brała udział w konferencjach i sympozjach dotyczących współczesnej animacji i rozwoju technologii.

W latach 2010-2018 współpracowała z Centrum Nauki Kopernik, z Filmowym Studiem Produkcyjnym w Planetarium Niebo Kopernika. Efektem współpracy są filmy full domowe „Na skrzydłach Marzeń” i „Halo Ziemia”.

W latach 2005-2009 pracowała jako wykładowca przedmiotu „Fotografia i obraz filmowy” w Wyższej Szkole Kupieckiej w Łodzi.

W roku 2009 wykladała przedmiot „Kostium filmowy” na „Université de la Mode” przy Politechnice Łódzkiej.

W latach 2002 – 2008 brała udział w szeregu wystaw:

2008 Muzeum Kinematografii w Łodzi, 60 lat polskiej animacji, wystawa fotografii z planu filmowego „Piotruś i wilk” (wystawa towarzysząca)

2008 „Kino. Sztuka. Mise – en – scene”, Miejska Galeria Sztuki w Częstochowie, wystawa fotografii z planu filmowego „Piotruś i wilk” (wystawa towarzysząca)

2008 Centrum Scenografii Polskiej w Katowicach, „Piotruś i wilk. Oskar 2008”, wystawa fotografii z planu filmowego „Piotruś i wilk”

2008 „Oscar Se-Ma-Fora”, Muzeum Książki w Łodzi, wystawa fotografii z planu filmowego

„Piotruś i wilk” (wystawa towarzysząca)
2008 wystawa fotografii z planu filmowego „Piotruś i wilk”, Gmach Gazety Wyborczej w Łodzi
2008 Muzeum Kinematografii w Łodzi, wystawa „Piotruś i wilk na zdjęciach”
2007 Filharmonia Łódzka, wystawa fotografii z planu filmowego „Piotruś i wilk” towarzysząca polskiej premierze filmu z Łodzi
2005 Galeria „Małeńka”, „Kostium w roli głównej” (wystawa indywidualna), Łódź
2005 wystawa laureatów konkursu na najlepszy debiut malarski „Tolerancja”, Warszawa
2002 Galeria „Salon”, wystawa kolaży „Kompozyc – ja”, (wystawa indywidualna), Łódź
2002 „Express Your World”, międzynarodowa wystawa zbiorowa młodych artystów, Lyon

Dorobek artystyczny.

Sięganie przez twórców po inspiracje z pogranicza nauki jest charakterystyczną tendencją w dziedzinie interdyscyplinarnych działań artystycznych. Powstawało tak wiele wybitnych dzieł, wyznaczających nowe perspektywy funkcjonowania sztuki i filmu animowanego.

Film „Halo Ziemia”, będący podstawą pracy doktorskiej pani Pauliny Majdy, dotyczy porozumiewania się między ludźmi na przestrzeni wieków, dążności

do kontaktu z innym człowiekiem. Cytując autorkę, odnosi się do „najsilniejszych z ludzkich potrzeb”. Akcja filmu koncentruje się na istotnych etapach z historii międzyludzkiej komunikacji: wynalazku pisma, radia, telefonu, telegrafu, internetu.

Problematyka ta jest adekwatna do wybranego przez Paulinę Majdę artystycznego i technologicznego zagadnienia kina sferycznego fulldome i do planetarium jako miejsca projekcji.

„Halo Ziemia”, w swojej artystycznej formie, odbiega znacznie od konwencjonalnych filmów animowanych, zarówno niezależnych artystycznie jak i komercyjnych.

Podstawowym wyróżnikiem są artystyczno-technologiczne warunki prezentacji i percepcji a także związane z tym zagadnienie realizacji oraz produkcji.

Przedsięwzięcie to jest zdecydowanie atrakcyjnym wyzwaniem dla kreatywnego realizatora. Inspirujące, ambitne artystycznie, ale również ryzykowne, a nawet karkołomne - z wielu względów. To kompleks zagadnień składających się na realizację filmu i jego kształt ostateczny, będący wynikiem współpracy osób ze środowiska filmowego, artystycznego, naukowego.

Autorka sięga po fulldomową technologię, sferyczną prezentację, animację 3D. Konsekwencją zastosowania tych metod i środków filmowych jest konieczność wykreowania funkcjonalnego języka przekazu i uwzględnienia, zaplanowania specyfiki percepcji filmu przez widza.

Pani Paulina Majda podeszła do realizacji podejmowanego wyzwania, stosowania oferowanych środków artystycznych, metodycznie, ze świadomością zakresu zadania oraz rangi przedsięwzięcia.

Film „Halo Ziemia”, kierowany do zwiedzających planetarium, z powodzeniem spełnia funkcje edukacyjne, informacyjne, wykorzystując potencjał technologiczno-artystyczny, pobudzając wyobraźnię i emocje widza specyfiką narracji wynikającą z przestrzeni obrazu, ruchu kamer, strony plastyczno-wizualnej, dźwięku.

Film przewidziany do prezentacji sferycznej ma służyć celom edukacyjnym, równocześnie został zaplanowany jako fakt artystyczny.

Mamy do czynienia z posługiwaniem się nowymi technologiami, odpowiadaniem na potrzeby planetarium, ale także na współczesne wyzwania artystyczne i oferowane przestrzenie filmu animowanego.

Na bazie takich uwarunkowań funkcjonuje osobisty świat artystycznego działania Pauliny Majdy. Obserwujemy jej osobistą drogę artystyczną, chęć wyrażenia osobistych refleksji, doznań.

Oglądając film mam przekonanie, że autorka z zaciekawieniem i entuzjazmem sięga po współczesne technologie, nowe możliwości kreacyjne i odmienne porozumiewanie się z odbiorcą. Mam poczucie jej satysfakcji z procesu tworzenia.

Postawa taka wynika z kreatywnej natury autorki ukształtowanej przez lata kompleksowego przygotowania zawodowego, z wykształcenia muzycznego, praktyki malarsko - plastycznej, studiów i doświadczeń filmowych.

Współpraca z planetarium i Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, determinująca działania Pauliny Majdy, nie jest zapewne przypadkiem na jej drodze twórczej.

Dokonując takiego wyboru, autorka świadomie rezygnuje z udziału swoimi filmami w festiwalach filmów klasycznych, funkcjonujących w liczbie kilku tysięcy w skali światowej, na rzecz ambitnych wyzwań artystycznych uważając, że to właściwsze miejsce dla swojej aktywności i sztuki filmowej.

Premiera filmu „Halo Ziemia” miała miejsce w planetarium w Centrum Nauki Kopernik w kwietniu 2017 roku. Film został nagrodzony na znaczących, specjalistycznych festiwalach sztuki fulldome i jest imponująco szeroko

prezentowany w skali światowej w specjalistycznych warunkach sieci planetariów. Potwierdza to poziom dokonań i słusność decyzji autorki o podjęciu tego wyzwania twórczego będącego aktywnością „na czasie”.

Utwarem wcześniejszym od „Halo Ziemia”, na drodze twórczej Pauliny Majdy, był film „Na Skrzydłach Marzeń”, zrealizowany także technologią fulldome w planetarium Centrum Nauki Kopernik. Był to pierwszy polski film zrealizowany w tej technologii. Pani Paulina Majda rozpoczynała nim nowe doświadczenia.

Filmy poprzedzające okres współpracy z Centrum Nauki Kopernik powstawały w zdecydowanie skromniejszych warunkach i z użyciem uboższej techniki,

ale już prezentowały wyrazistą, bogatą osobowość twórczą autorki, która objawiała się w różnych odsłonach na przestrzeni kilku lat od czasu ukończenia studiów.

W tym okresie Paulina Majda koncentrowała się na wypowiedziach w pełni autorskich.

W filmie „Dwa kroki za...” odwołuje się do osobistej pamięci, poszukując własnej tożsamości. Wiatr, wiejski pejzaż, sugestywne nastrojowe światło, pory roku, pory dnia, przemijający czas, deszcz, posługiwanie się bardziej wyrażaniem niż informowaniem, emocjami i sugestiami kierowanymi do widza itd., to elementy wizualne i dźwiękowe filmu tworzące klimat retrospekcji. Pamięć i czas przeszły stały się elementem budującym charakter filmu. Pani Paulina Majda w tym filmie nawiązuje także do konwencji filmowych dokonań Jana Lenicy z lat 60, co dodatkowo wzmacnia poczucie odniesienia do przeszłości.

Autorka formułuje osobiste doznania w emocjonalnej formie filmowej przekazującej nam nostalgię, ból przemijania. Sprawność realizatorska potęguje emocje widza.

Spełniająca istotną rolę w twórczości filmowej pani Pauliny Majdy plastyka, sprzężona z wyrazistym ruchem, nadaje filmowi dramatycznego charakteru, sugestywnego klimatu.

Funkcjonalne, dramatyczne zastosowanie plastyki, odmiennej w każdym filmie z tego okresu, tworzącej siłę przekazu i często poetycki charakter wypowiedzi jest cechą charakterystyczną działalności Pauliny Majdy.

Już studencki film „Tango” cechował się wyrazistą kreatywnością, sugestywną plastyką, funkcjonalnym dramaturgicznie ruchem, dbałością o emocje widza, klarownością koncepcji dramaturgicznej.

Cechą charakterystyczną twórczości pani Pauliny Majdy jest także różnorodność inspiracji, szeroka gama zainteresowań i dokonań zawodowych. Różnorodność artystyczna, nie kolidująca z walorami osobowości artystycznej. Dotyczy to także podejmowania się działań w odmiennych dyscyplinach artystycznych, jak i różnorodnych funkcji zawodowych na drodze twórczej i zawodowej, od muzyki, poprzez malarstwo, film, prace pedagogiczne itd...

Potwierdzeniem wspomnianej twórczej różnorodności jest film „Ciało” z roku 2014, zrealizowany na podstawie wiersza Czesława Miłosza. Autorka używa tytułowe ciało jako element ekspresji, formy filmu, materii twórczej kreując wyrazisty, emocjonalny komunikat.

Dotychczasowe lata pracy twórczej pani Pauliny Majdy owocowały wartościowym dorobkiem, wykazującym jej potencjał, ale też osiągnięciami młodej realizatorki i sukcesami w skali polskiej oraz międzynarodowej w postaci uznania artystycznego i nagród.

Praca doktorska

Rozprawa.

Tytuł:

„Moja droga twórcza-od asamblażu do kopuły oraz eksploracja nowych sposobów percepcji filmowej i jej uwarunkowań techniczno-artystycznych na podstawie sferycznego filmu animowanego „Halo Ziemia”.

Rozprawa powstała w ścisłym kontekście z filmem „Halo Ziemia”. Jest pisemnym odniesieniem się do jego założeń artystycznych, zagadnień technologicznych dotyczących realizacji i prezentacji, specyfiki języka filmowego i percepcji, perspektyw dalszego rozwoju animacji i sztuki.

Autorka opisuje technologię fulldomową, kolejne etapy przygotowań i przebiegu pracy, pochylając się nad specyfiką i różnicami w stosunku do filmów klasycznych. Wyjaśnia, czym jest kino sferyczne fulldome, akcja wizualna i dźwiękowa odbywająca się w warunkach wypełnionej kopuły.

Kompetentnie informuje także o historii kina sferycznego, jego obecnym stanie rozwoju, publicznego funkcjonowania, miejscach prezentacji, możliwościach korzystania z tych dokonań.

Praca pisemna potwierdza osobiste zaangażowanie autorki w podjęte przedsięwzięcie artystyczne na wszystkich etapach pracy.

Paulina Majda charakteryzuje metody swojej pracy, preferowane przez nią rozwiązania. Podkreśla potrzebę eksperymentowania, sprawdzania, badań i indywidualne podejście do działań oraz uzyskiwanych rezultatów. Droge swoją określa jako „krętą” ale z mojego punktu widzenia cele miała sprecyzowane.

Charakter swojej wypowiedzi filmowej wywodzi z asamblażu, plastycznej formy obrazowania a później zastosowanej przez nią w filmie i określanej jako asamblaż filmowy.

Osobisty, autorski charakter mają opisy dotyczące drogi artystycznej, wyborów, decyzji, potrzeb, technologii i techniki. Także angażowanie się w inspirującą technologię, w działania interdyscyplinarne stymulujące aktywność Pauliny Majdy, użycie komputerów wymagających przystosowania ich do twórczych potrzeb. W takim kontekście, dotyczącym sposobu funkcjonowania, trafnie odwołuje się do cytatu Picassa, jego osobistych refleksji. Znaczną część opracowania pisemnego poświęca percepcji, rozważanej z punktu widzenia opracowań teoretycznych tego zagadnienia ale przede wszystkim z pozycji własnych, praktycznych doświadczeń i z przekonaniem, że jest to szczególnie istotny element działalności reżysera.

Konieczność uwzględnienia nowej percepcji uzasadnia stosowaniem nowych technologii i przestrzeni prezentacji, odmiennym komponowaniem czasu, usytuowaniem odbiorcy stwarzającym nowe relacje pomiędzy elementami filmu

i widzom. Autorka uzasadnia, że widz pod kopułą inaczej odbiera bodźce i należy je stosować inaczej.

Konieczność nowego twórczego, koncepcyjnego myślenia i podejścia do działań w obrębie przekazu i percepcji wyjaśnia z przekonaniem wynikającym z doświadczeń i świadomości twórczej.

W opracowaniu rozważa także zagadnienia funkcjonalnego stosowania języka filmowego w warunkach kopuły, przełożenia klasycznego języka filmowego na odpowiedni do nowych uwarunkowań. Zwraca uwagę na różnice pomiędzy tymi językami filmowymi.

Pani Paulina Majda przekazuje realizatorskie uwagi dotyczące komponowania obrazu w warunkach kopuły i prezentacji w specyfice fulldome.

W omówieniu kompozycji obrazu podkreśla istotną rolę ruchu, znaczenie animowania obiektów i animowania ruchu kamery, komponowania ruchu, jego ekspresji filmowej, roli narracji i dramaturgii dla percepcji dzieła. Omawia zasady współpracy z zespołem wynikające z uwarunkowań, w tym rolę operatora, odmienną w kontekście pracy nad filmem klasycznym.

Odnotowuje i uzasadnia konieczność zastosowania odmiennego klatkażu (30 kl/sek).

Opisując specyfikę montażu zwraca uwagę na unikanie zdecydowanych cięć i zestawień ujęć. Określa tę zasadę montażową jako łączenie scen.

Koncentruje się także na różnicach między stosowaną technologią a klasycznym filmem w zakresie dźwięku i muzyki nazywając ją „rozmową z widzem”.

Światło określa jednym z „budulców nastroju” i wiąże z emocjami podkreślając jego rolę dramaturgiczną, wynikającą ze współpracy z operatorem oraz funkcją operatora.

Istotne są także spostrzeżenia autorki dotyczące współpracy ze scenografem, roli dramaturgii koloru wynikającej z uwarunkowań technologicznych.

Uwagi te to efekt praktycznych doświadczeń i świadomości twórczej autorki, co chciałbym podkreślić szczególnie i co obserwujemy w realizacji filmu oraz w rozprawie.

Ostatnie strony rozprawy pisemnej, spełniające rolę podsumowania to pochwała innowacyjności, syntezy sztuk, interdyscyplinarności i znaczenie tych faktów dla rozwoju sztuki. Także podkreślanie korzyści wynikających ze współpracy z naukowcami podczas realizacji filmów sferycznych.

Autorka dywaguje na temat znaczenia fulldome w rozwoju kinematografii, perspektyw tej specyfiki oraz innych, innowacyjnych możliwości.

Potwierdza swoje fascynacje fulldome, interdyscyplinarnością i dzieli się optymizmem, nadziejami dotyczącymi rozwoju technologii i znaczenia tego faktu dla sztuki i twórców. Na tym buduje swoje entuzjastyczne, perspektywiczne wizje rozwoju filmu animowanego i sztuki.

Podsumowując, uważam, że film „Halo Ziemia” to wartościowe wyzwanie i dokonanie wyznaczające nowe przestrzenie twórcze oraz spełniające funkcje praktyczne. Autorka prezentuje się jako twórczyni ambitna, odważna artystycznie, cechująca się entuzjazmem i skutecznością działania, gotowością do podjęcia nowych, trudnych wyzwań. Pani Paulina Majda posiada ukształtowaną osobowość o tendencjach do eksperymentowania i różnorodności artystycznej. Efektem tych cech są wartościowe osiągnięcia na skalę międzynarodową. Rozprawa świadczy o kompetencji autorki, jest merytoryczna, wyczerpująca temat. Dokumentacja cechuje się klarownością i skrupulatnością.

Paulina Majda, zarówno w filmie jak i w rozprawie, zademonstrowała przejrzysty obraz działań, dokonań, osiągnięć, czego potwierdzeniem są prestiżowe pokazy filmów i nagrody:

2018 „Halo Ziemia”, (Gold Winner w kategorii 360 Dokumentaries Film)

9th Cannes Corporate Media & TV Awards, Francja
 2018 „Halo Ziemia”, (Best Special Effects Award), Expo China Science and Technology, Pekin
 2017 „Halo Ziemia”, Immersive Film Festival (Best Soundtrack), Espinho, Portugalia
 2017 „Halo Ziemia”, Immersive Film Festival (Best Movie Award), Espinho, Portugalia
 2017 „Halo Ziemia”, Brno Fulldome Festival (Nagroda dla Najlepszego Filmu), Brno, Czechy
 2017 „Halo Ziemia”, Fulldome Film Festival (JANUS Directors Award), Jena, Niemcy
 2016 „Dream to Fly”, Fiskie Fulldome International Film Festival (Audience Choice),
 Colorado, USA
 2016 „Dream to Fly”, Immersive Film Festival in Madrid (Best Fulldome Film), Hiszpania
 2015 „Dream to Fly”, III Nagroda, 2nd Russian Fulldome Festival, Yaroslav, Rosja
 2015 „Halo Ziemia” (trailer), wyróżnienie, Fulldome Film Festival, Jena, Niemcy
 2015 „Dream to Fly”, Central European Fulldome Festival, Nagroda dla najlepszego filmu, Brno,
 Czechy
 2014 „Dream to Fly”, Makau (Macao International Fulldome Festival), Nagroda Publiczności
 2014 „Dream to Fly”, Best Visuals at IPS Fulldome Film Festival, Pekin, Chiny
 2014 „Dream to Fly”, Nagroda Publiczności, IPS Fulldome Film Festival, Pekin, Chiny
 2014 „Dream to Fly”, Gwacheon (Międzynarodowy Festiwal Filmów Fulldome) – Złota Gwiazda,
 Korea
 2013 „Dream to Fly”, Nagroda za najlepszy scenariusz, Imiloa Fulldome Film Festival, Hawaje
 2013 „Dream to Fly”, Directors Award, Fulldome Film Festival, Jena, Niemcy
 2012 „Dwa kroki za...”, wyróżnienie, Aimation Film Festiwal ANIMOCJE, Bydgoszcz
 2011 „Dwa kroki za...”, I nagroda, CutOut Film Festival (non-narrative film), Meksyk
 2011 „Dwa kroki za...”, pozaregulaminowa Nagroda Specjalna Dyrektora Festiwalu, Festiwal
 Filmów Animowanych w Krakowie, OFAFA 2011
 2005 „Deja vu”, Nagroda Prezesa Stowarzyszenia Filmowców Polskich na Międzynarodowym
 Festiwalu Młodego Widza, Poznań
 2004 „Deja vu”, Nagroda Nationale Nederlanden Award za scenariusz filmu dyplomowanego
 2004 laureatka konkursu na najlepszy debiut malarski „Tolerancja”, Warszawa
 2004 „Tango”, wyróżnienie, 7th Film Festival, Turek
 2002 „Tango”, wyróżnienie specjalne, VIII OFAFA, Kraków

Konkluzja

Pracę doktorską pani mgr Pauliny Majdy oceniam wysoko.

Stwierdzam, że realizacja filmu „Halo Ziemia” wraz z rozprawą, będąca przedmiotem pracy doktorskiej pani Pauliny Majdy oraz dorobek artystyczny i zawodowy, stanowią wartościowy, autorski wkład w rozwój rodzimej sztuki filmu animowanego.

Dokonania te potwierdzają jej predyspozycje i umiejętności do samodzielnej działalności artystycznej oraz profesjonalne umiejętności współpracy z ekipą filmu.

Podjęte przez doktorantkę decyzje i rozwiązania artystyczne są autorskie i w pełni oryginalne, świadczące zarówno o jej umiejętnościach jak i wszechstronnej wiedzy praktycznej i teoretycznej.

Przedstawiona rozprawa świadczy o wiedzy przedmiotowej i dużym stopniu świadomości twórczej autorki. Opis ten w przekonujący sposób wykazuje,

że dzieła filmowe i artystyczne pani Pauliny Majdy są rezultatem jej autentycznego zainteresowania, zaangażowania i odpowiedzialności zawodowej.

W konkluzji moich obserwacji i analiz z pełnym przekonaniem stwierdzam,

że zrealizowana przez panią Paulinę Majdę praca doktorska, film „Halo Ziemia”

i rozprawa oraz dorobek artystyczny i praca zawodowa stanowią podstawę do podjęcia przez Radę Wydziału Operatorskiego i Realizacji Telewizyjnej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera uchwały, dotyczącej nadania stopnia doktora w dziedzinie sztuk filmowych.

Jerzy Kućcia